

Avenços en el control del porc senglar

Les destrosses dels porcs senglars ja no es limiten a camps i horts del món rural; la incidència d'aquesta fauna salvatge està arribant cada vegada més a prop de zones urbanes i, a més, la seva densitat s'ha incrementat notablement. Amb aquest escenari, és imprescindible establir estratègies de control que no xoquin amb els principis defensats des d'entitats animalistes.

TEXT I IMATGES: FRANCESC CLOSA SEBASTIÀ I ENCARNA CASAS DÍAZ, DOCTORS EN VETERINÀRIA

La problemàtica associada al senglar arreu del territori és ben complexa de tractar. La societat està dividida entre dues clares tendències, les quals no tenen fàcil apropar les seves postures. El punt comú a ambdues és clarament disminuir la seva població de cara a evitar les conseqüències derivades de la seva activitat, de la seva presència i de la possible interacció amb altres animals i també persones, però no hi ha consens a l'hora de decidir quina és la metodologia més adient. D'una banda es requereixen mesures assequibles i eficaces a curt termini, basant-se en l'eliminació continuada dels individus i, de l'altra, buscar la manera d'afectar la seva descontrolada reproducció evitant el patiment i fent servir l'ús de metodologies ètiques i coherents amb el benestar animal.

Des de l'administració pública són conscients del repte al qual s'estan enfrontant i, en aquesta línia, han elaborat el "Pla de prevenció dels danys i els riscos originats per la fauna cinegètica. 2017-18". Un dels objectius específics d'aquest pla és prevenir i minimitzar els danys a l'agricultura i la ramaderia i millorar la convivència de la fauna

salvatge amb les activitats i la població rural. Però, dins de l'administració, això passa per una necessària coordinació dins dels diferents estaments del Govern de la Generalitat.

Segons aquest document, el primer problema que ens trobem és qui es fa càrrec dels danys provocats pel senglar? Legalment, les espècies cinegètiques no tenen propietari fins que es cacen. A més, l'organització del territori en àrees privades de caça, zones lliures, zones de caça controlada, zones de seguretat... barrejades en el mosaic de terreny agrícola, forestal i urbà que es troben sota la gestió de diferents ens públics i privats, fa que solucionar els problemes derivats de la presència d'aquest tipus d'espècies no sigui gens fàcil.

L'increment de determinades espècies en alguns indrets de la geografia catalana que estem evidenciant actualment, ha arribat a un nivell impossible de controlar i aquesta situació ha permès crear, per part de l'administració, el nou concepte d'Emergència cinegètica, que pretén abordar mesures que puguin donar resposta als productors del sector primari que se'n veuen perjudicats, tot prioritzant-los per davant dels usos cinegètics

01. Una femella jove vacunada. El senglar s'anestesia sempre quan cal manipular-lo.
UAB-DiBa.

que tinguin aquelles àrees.

Segons fonts del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació, les densitats de senglar s'han multiplicat per set en el conjunt del país en els darrers 15-20 anys, però que poden arribar a ser 20 vegades més, en algunes zones concretes, mentre que la seva captura (caça) només s'ha duplicat en els darrers quatre-cinc anys. Així, de menys de 10 mil senglars caçats la temporada 1990-91 s'ha passat a capturar al voltant de 60 mil les darreres temporades.

Entre els danys que més afecten el sector primari, tenim danys a l'agricultura (conreus herbacis, horta i fruiters) o afectacions a les pastures de les espècies ramaderes, a més dels produïts en infraestructures (canonades, sistemes de reg...).

Segons el Pla de Prevenció, aquests danys a l'agricultura varien en funció de la regió afectada i no es produeixen de manera permanent al llarg de l'any, sinó que estan relacionats amb el cicle de conreu de cada tipus de producte, essent més elevats els mesos de maig i de juny.

Des del Departament d'Agricultura, i mitjançant aquest Pla, es treballa per abordar la problemàtica des de tres punts de vista diferents:

- El marc legal: s'ha d'elaborar una Llei de caça per a Catalunya i un Decret per comercialitzar la carn de caça.
- La coordinació i la participació de l'administració i dels agents implicats, mitjançant la creació d'una comissió que treballi en la prevenció de riscos i danys, d'òrgans de coordinació que treballin en zones de seguretat i el desenvolupament d'aquesta prevenció en àrees amb problemàtiques específiques, posant especial èmfasi en el control del senglar.
- Realitzar accions de millora de la gestió i de la prevenció mitjançant una unitat administrativa que s'encarregui dels problemes dels danys, amb la dotació de recursos personals i materials, i treballant per simplificar els expedients per danys, sense oblidar la vigilància sanitària, la gestió de les dades i l'àmbit de les asseguradores.

L'esmentat "Pla especial de control de senglar" contempla que les actuacions siguin útils, extrapolables a altres indrets i efectives des de la seva implantació, tenint en compte que els punts a

tractar són la sobrealimentació que s'ha facilitat a l'espècie, l'estructura i l'ordenació territorial, les mesures preventives i la transferència tecnològica, i la capacitació. Així, doncs, les actuacions proposades són:

- Implantar els plans pilot en zones amb greus problemes de senglar.
- Fomentar les mesures preventives que vagin a l'origen de les sobre poblacions i aplicar mesures que disminueixin la disponibilitat d'aliments per als senglars. Eina que ha de servir per regular la natalitat i la mortalitat de l'espècie, i, per tant, regular-ne la població.
- Millorar els procediments d'autorització i captura.
- Millorar la formació del Cos d'Agents Rurals i dels Guardes de reserves de fauna, millorar-ne el material, i adoptar protocols eficients i segurs.
- Formar els caçadors, conjuntament amb la Federació Catalana de Caça i altres organitzacions, i adoptar les mesures més eficients de captura, amb modificacions legislatives i de normativa, si és el cas.
- Amb la Federació Catalana de Caça i altres organitzacions, impulsar la figura del caçador habilitat i del control professional en els llocs on calgui i no pugui ser adoptat per les societats de caçadors o els titulars dels terrenys cinegètics.
- Fomentar que les empreses coneguin les darreres innovacions tecnològiques eficaces i testades existents al mercat, perquè puguin ser presents al mercat català. Aplicar els sistemes mixtos de control i d'altres que es puguin desenvolupar.
- Estimular el consum de carn de senglar i incentivar la creació d'una xarxa d'establiments de manipulació de caça i crear la xarxa de punts logístics de recollida de carn de caça.
- Implementar un Pla de detecció de porcs vietnamites i porcs domèstics en captivitat amb risc de fuga i de reubicació d'aquests animals. Ha d'incloure també un Pla de captura o reubicació de porcs domèstics/vietnamites i dels seus híbrids al medi natural.

Aquestes mesures però, basades sobretot en la captura i la posterior eliminació dels senglars, no acaben de convèncer a un altre sector de la societat que, tot i que no es troba afectat directament

LA TERRA

Nom i cognoms N.I.F.
Adreça
Població D.P.
Comarca Tel. Fax

Subscripció: ~~33 euros/any~~

**15% de descompte per
als lectors d'Agro cultura**
 28,50 euros/any

DOMICILIACIÓ BANCÀRIA

Nom i cognoms titular compte
Sr. Director de Agència
Població

Els agrairé que amb càrrec al meu compte/llibreta núm

atenguin els rebuts que els presentarà ED. LA TERRA, S.L. Signatura titular compte:
per al pagament de la meua subscripció
Data:

per les conseqüències abans esmentades, sí que es preocupa i vetlla perquè la gestió del senglar es faci en les millors condicions també per l'espècie. Així, aquestes organitzacions de caràcter animalista posen sobre la taula tot un seguit de mesures ètiques a tenir en compte també, com ara la limitació en l'accés a les zones afectades, campanyes de conscienciació ciutadana o mesures per controlar la natalitat. En el cas d'aquest últim punt, aposten seriosament per la utilització de contraceptius que poguessin controlar la situació des de l'origen, en lloc d'esperar que els animals hagin nascut per eliminar-los quan siguin un problema. Des de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) i amb la col·laboració de la Diputació de Barcelona i els Ajuntaments de Terrassa, Sant Cugat del Vallès, Matadepera i Vacarisses, s'està treballant en el desenvolupament d'una metodologia basada en aquest concepte.

Controlar la natalitat

El projecte inicial té com a objectiu avaluar l'efectivitat d'una vacuna amb efectes immunocontraceptius, és a dir, fer servir el mateix sistema immunitari de l'animal per tal d'anul·lar la funció reproductora. No és una pràctica que s'estigui duent a terme per primera vegada, ja que els principis són els mateixos que es fan servir per evitar la castració quirúrgica del porc domèstic prèvia al creixement perquè s'evitin els efectes dels caràcters sexuals en la qualitat de la carn comercialitzada per al consum. La principal diferència entre l'ús en animals domèstics i en la fauna salvatge es troba en realitzar una única administració per tal que el seu efecte tingui una llarga durada en el temps. Des del mateix Departament d'Agricultura, als Estats Units han aconseguit fabricar un producte que podria causar aquest efecte, una vacuna anomenada GonaConTM que ja s'ha utilitzat en cérvol de cua blanca, esquiroles, cavalls salvatges, cabres assilvestrades i altres espècies de vida lliure. A més, el Departament de Salut Animal i Vegetal del Regne Unit també ha col·laborat en la seva avaluació en senglars en captivitat, obtenint resultats positius, els quals impliquen disminuir la reproducció de les femelles tractades. Llavors, doncs, el següent pas lògic seria la seva prova en animals de vida lliure, cosa que ja es va dur a terme fa uns anys també al Regne Unit, però en pocs animals.

La UAB, per la seva part, en proposa la prova pilot d'utilitzar aquesta vacuna en senglars urbans i periurbans, els quals, per la seva localització, no es poden controlar mitjançant l'activitat cinegètica, donat que el seu hàbitat està inclòs en les zones de seguretat. El projecte té una durada de quatre anys i té com a objectiu evidenciar si la vacuna té l'efecte desitjat, anul·lar la funció de reproducció. Tot i que indicadors secundaris poden ser que hi hagi menys senglars i, com a conseqüència, menys incidències derivades de la seva presència, l'estudi vol basar les seves conclusions en la resposta do-

nada pels mateixos individus a l'administració de la vacuna. Els senglars tractats són capturats per a la seva vacunació, se'ls extrau mostres biològiques i es realitza un examen físic per tal de veure, en posteriors captures, que no tenen hormones reproductives (progesterona en el cas de les femelles i testosterona en el cas dels mascles), a més d'anticossos que provarien l'efecte de la vacuna, o senyals de gestacions/lactacions posteriors al tractament. El fet que sigui una metodologia que s'ha d'aplicar de forma individual, ara per ara, fa que aquest tipus de gestió tingui unes aplicacions limitades. És per això, que es proposa com a mesura ètica, però enfocada a àrees on sigui assumible la presència d'una determinada població que tindria controlat el seu índex de natalitat i no fomentaria el naixement d'animals en ambients amb fàcil accés a fonts d'alimentació antropogènica. Però, de la mateixa manera que altres mesures de gestió, no seria exclusiva i s'hauria d'integrar en un programa de gestió multifactorial, sense descartar-ne d'altres que anessin encaminades a la mateixa finalitat, controlar la població per assolir un nivell les conseqüències del qual siguin assimilables i admissibles per tots els afectats. ❀

**CELLER COOPERATIU
DE SALELLES, S.C.C.L.**

Secció ecològica

Pinsos compostos per a tot tipus d'animals, fitosanitaris, adobs i netejadora de cereals per a la ramaderia i l'agricultura en producció ecològica.

Ctra. Igualada, s/n. Manresa.
Tel. i fax: 93 872 05 72
coopsalelles@coopsalelles.com
www.coopsalelles.com